

Ținute de lux purtate de anumite comunități, la ocazii speciale

„Luxul necesar” o expoziție tematică organizată de Muzeul Județean Satu Mare și Muzeul din Brașov

PAGINA 5

Dovada vaccinării copiilor în anul 1858

PAGINA 2 *Certificat de vaccinare din 23 mai 1858*

Ou de găină, vechi de 1.000 de ani, a fost descoperit intact

Un ou de găină intact, cu o vechime de aproximativ 1.000 de ani, a fost găsit de o echipă de arheologi israelieni. Oul a fost găsit într-un sit arheologic situat în orașul Yavne, într-o hazna ce datează din perioada islamică, potrivit Autorității pentru Antichități din Israel. Faptul că oul a fost descoperit intact după atâtea secole se datorează condițiilor specifice din acel spațiu, care au ajutat la conservarea lui, au explicat arheologii din Israel. Oul prezenta o crăpătură de mici dimensiuni

în partea inferioară, astfel încât majoritatea conținutului său s-a scurs, rămânând doar o cantitate redusă de gălbenuș, care a fost păstrată pentru viitoare analize ADN. În aceeași groapă, arheologii au descoperit, de asemenea, trei păpuși confecționate din oase.

În cadrul săpăturilor pe scară largă realizate în acest sit arheologic, echipa a dezgropat o zonă de producție extinsă și diversă datând din perioada bizantină, în urmă cu aproximativ 1.500 de ani.

Ducii de Sussex au devenit din nou părinți

Prințul Harry și Meghan Markle au anunțat nașterea celui de-al doilea copil al lor, o fetiță. Micața a venit pe lume pe 4 iunie.

Conform cuplului princiar, fiica lor va purta numele Lilibet Diana, după Regina Elisabeta a II-a, al cărei nume de alint din familie în copilărie și tinerețe era „Lilibet” și după mama prințului Harry, prințesa Diana.

Cuplul a anunțat că Lilibet-Diana Mountbatten Windsor s-a născut vineri, 4 iunie 2021, la un spital din Santa Barbara, California, în jurul orei locale 11.40. Și mama și copilul se află într-o stare de sănătate bună, spun cei de la la BBC.

„Suntem recunoscători pentru iubirea și rugăciunile pentru noi de pe tot globul. Vă mulțumim pentru bunătatea și sprijinul vostru în această perioadă foarte specială pentru familia noastră”, au transmis Harry și Meghan.

Fiica ducilor de Sussex este a 11-a strănepoată a Reginei Elisabeta a II-a și este a opta în linia de succesiune la tronul Marii Britanii și Irlandei de Nord și al celorlalte țări al cărei șef de stat este Elisabeta a II-a.

O femeie din Africa a născut odată 10 copii

O femeie din Africa de Sud a dat naștere luni seara, 7 iunie, la zece copii, cu doi mai mulți decât preconizau inițial medicii, într-un spital din Pretoria, a informat marți presa locală citată de agenția EFE și Agerpres. Mama, care se numește Gosiamo Thamara Sithole și are 37 de ani, se afla în cea de-a 29-a săptămână de sarcină, a declarat soțul său, Teboho Tsotetsi, publicației locale IOL.

„Sunt șapte băieți și trei fetițe, era însărcinată în șapte luni și zece zile. Sunt bucuros și emoționat”, a declarat tatăl copiilor, care mai are cu soția sa încă o pereche de gemeni. Potrivit mamei, care a suferit de dureri la picioare din cea de-a opta săptămână de sarcină precum și de aciditate la stomac, doi bebeluși nu au putut fi detectați la RMN. Medicul Dini Mawela, director adjunct al Școlii de Medicină de la Universitatea de Științe Medicale din Sefako Makgatho, din nordul Pretoriei, a asigurat că este o situație mai puțin obișnuită și asociată de obicei tratamentelor de fertilizare, însă mama copiilor a asigurat că nu este cazul și pentru ea.

„Este o situație destul de unică. Nu știu cât de frecvent se întâmplă. Implică un risc extrem de mare”, a spus doctorița, care a precizat că „riscul este faptul că nu există suficient spațiu în burta mamei pentru bebeluși care au tendința de a rămâne mici”.

„Copii se nasc foarte mici, cu șanse de supraviețuire compromise. Totul depinde de cât timp stau înăuntru”, a precizat Mawela.

Cu venirea pe lume a celor zece bebeluși - care vor petrece următoarele luni la incubator - mama sud-africană o depășește pe femeia din Mali, Halima Cisse, care a născut nouă bebeluși la începutul lunii mai anul acesta.

Aceste nașteri multiple vor doborâ recordul celor mai mulți bebeluși care au supraviețuit unei nașteri și care era deținut, din 2009, de americanca Nadya Suleman, care a adus pe lume opt copilași.

Lumea faraonilor și piramidelor din Egiptul antic

Știri și informații de ultimă oră
www.informatia-zilei.ro
www.informatiatv.ro

PAGINA 6

La 14 mai 1796, Edward Jenner a testat vaccinul contra variolei, pe James Phipps, fiul grădinarului său în vârstă de opt ani, bolnav de variolă. Încă de când era student la Medicină, Jenner a observat că pacienții care dezvoltau variola taurinelor (o maladie infecțioasă a vacilor caracterizată prin erupție cutanată și transmiterea la om) erau protejați împotriva variolei.

Louise Pasteur și vaccinul antirabic

Marele savant francez Louis Pasteur a schimbat istoria medicinei și a industriei alimentare, prin descoperirile sale. El este faimos, în primul rând pentru că a reușit să găsească o metodă de prevenire și tratare a unor boli grave precum turbarea, holera și antraxul. Este vorba despre banalul vaccin.

În al doilea rând, Pasteur este faimos pentru că a fondat o știință nouă, microbiologia. Pasteur descoperise că maladiile infecțioase erau provocate de microorganisme. Acest concept a condus la introducerea sterilizării, a dezinfectiilor, a vaccinurilor și a antibioticelor.

În 1856, un industriaș l-a rugat pe Pasteur să afle de ce vinul și berea se acresc odată cu trecerea timpului. Pasteur a demonstrat că atât fermentația, cât și alterarea erau provocate tot de microorganisme. Omul de știință a prezentat o modalitate prin care se poate preîntâmpina alterarea, numită astăzi "pasteurizare". Încălzind vinul până la 50 de grade Celsius, sunt omorâte microorganismele care îl pot altera. Procesul de pasteurizare a fost testat cu succes la 20 aprilie 1862. În 1877, începe studiile asupra bolilor infecțioase și face descoperiri importante în ceea ce privește stafilococul, streptococul și pneumococul. Pornind de la teoria medicului englez Edward Jenner (1749-1823) asupra vaccinului împotriva variolei, Louis Pasteur folosește agenți infecțioși pentru imunizare. În 1880, începe studiile asupra rabiei. Obiectivul său era să găsească mijloacele de prevenire a maladiei, urmând calea deschisă de cercetările sale anterioare asupra holerei la găini. Reușește mai întâi să stabilizeze virusul și prezintă, în 1884, primele rezultate ale unei vaccinări experimentale a câinilor împotriva rabiei. Odată obținut un vaccin pentru câini, înainte de expunerea acestora la rabie, Pasteur încearcă să găsească o cale de ameliorare a virulenței virusului. Se gândește astfel să utilizeze o vaccinare care să creeze imunitate după mușcătură și, astfel, să împiedice trecerea virusului la om. În iulie 1885, Pasteur primește vizita lui Marie-Angélique Meister, al cărei băiat, Joseph Meister, în vârstă de 9 ani, fusese mușcat de un câine suspectat de rabie. Joseph Meister se prezintă în laboratorul său de la școala Normală din Paris, cu multiple mușcături profunde. Pasteur începe imediat seria de 13 injecții, iar câteva luni mai târziu, are certitudinea că băiatul este salvat. Astfel, data de 6 iulie 1885 rămâne ziua în care a fost testat cu succes vaccinul antirabic. Trei luni mai târziu, Louis Pasteur reiterează experiența cu un tânăr cioban, Jean-Baptiste Jupille, mușcat grav de un câine turbat. La 26 octombrie 1885, Pasteur prezintă Academiei de științe rezultatele promițătoare ale tratamentului său asupra rabiei la om.

Dovada vaccinării copiilor în anul 1858

Un interesant fluturaș din anul 1858, arată fără dubiu că vaccinarea nu este doar o modalitate de ultimă oră folosită pentru prevenție.

Scris cu caractere chirilice, cu o imagine sugestivă, doi copii și o injecție uriașă, însoțește acest adevărat "Certificat verde".

Sus, cu caractere chirilice scrie BILET de VACCIN

Jos: Numele, Dumitrescu D-tru

Porecla: indescifrabil

Vârsta: 6 luni

S'a altoit în 1858 luna Mai 23

Doctor: semnătura

Așadar, dacă în anul 1858 se vaccinau copiii se pot vaccina și în anul 2021. Totuși, știința a evoluat, poate mai mult decât mentalitatea.

Primul vaccin a fost testat la om în anul 1746, împotriva variolei

Vaccinurile sunt folosite în toată lumea ca soluție eficientă pentru a proteja oamenii împotriva contractării de boli infecțioase, contribuind și la prevenirea răspândirii bolilor în comunitate. Primul vaccin a fost creat în secolul al XVIII-lea, în Regatul Unit, împotriva variolei, o boală mortală.

La 14 mai 1796, Edward Jenner a testat vaccinul contra variolei, pe James Phipps, fiul grădinarului său în vârstă de opt ani, bolnav de variolă. Încă de când era student la Medicină, Jenner a observat că pacienții care dezvoltau variola taurinelor (o maladie infecțioasă a vacilor caracterizată prin erupție cutanată și transmiterea la om) erau protejați împotriva variolei. Prin urmare, l-a vaccinat pe James, fiind sănătos, cu puroi luat de la o persoană bolnavă de variola taurinelor (Sarah Nelmes, o lăptăreasă care s-a molipsit de la o vacă pe nume Blossom) și, mai apoi, l-a infectat cu variolă, demonstrând că această persoană era protejată împotriva inoculării voluntare cu variolă.

Jenner și-a publicat singur rezultatele în *Vareolae Vaccinae* în 1798, aducând

în atenția întregii lumi medicale meritele inoculării. Metoda lui Jenner a influențat schimbările medicale și tehnologice din următorii 200 de ani, având ca rezultat final eradicarea variolei.

Variola a fost eradicată

Datorită campaniilor de vaccinare din secolul XIX și XX, variola a fost eradicată. Ultimul caz cunoscut apărut în mod natural s-a înregistrat în 1977, în Somalia.

Vaccinul creat de Louis Pasteur în 1885 împotriva rabiei a fost următorul care a determinat un impact important. În 1896 este dezvoltat cu succes vaccinul împotriva holerei, tot de către Pasteur. Prin munca sa pentru atenuarea bacteriei holerei de pui, Pasteur a conturat concepte care s-au dezvoltat apoi timp de 40 de ani – atenuare, virulență reinnoită și, cel mai important, necesitatea de a înlocui vaccinarea de la persoană la persoană sau de la animal la animal cu ceva mai consistent, mai sigur și mai puțin probabil să transmită alte boli. Acest moment a coincis cu începuturile bacteriologiei, ceea ce a însemnat dezvoltări rapide în acest domeniu – antitoxine, vaccinuri contra difteriei, tetanosului, antraxului, ciumei, febrei tifoide, tuberculozei și multe altele au fost dezvoltate de-a lungul

anilor '30.

Mijlocul secolului XX a reprezentat o perioadă activă pentru cercetare și dezvoltare. Metodele de creștere a virusurilor în laborator au condus rapid la descoperiri și inovări, inclusiv crearea vaccinului pentru poliomielită. Cercetătorii au ținut apoi alte boli comune ale copilăriei, ca pojarul, oreionul și rujeola.

În 1952, Jonas Salk și echipa sa de cercetare de la Universitatea din Pittsburgh au dezvoltat primul vaccin eficient împotriva poliomielitei. Numeroase studii au demonstrat că vaccinul este eficient împotriva mai multor tipuri de poliovirus. Trei ani mai târziu, în 1955, a început o campanie uriașă de vaccinare a copiilor împotriva poliomielitei, având ca rezultat o scădere dramatică a cazurilor în următorii ani. În 1961, în SUA mai existau numai 161 de cazuri de poliomielită. În 1994 a fost eradicată poliomielită din America, iar în 2002 este eliminată din Europa. În prezent mai sunt cazuri de poliomielită doar în Pakistan și Afganistan.

Secolul XX a adus cu sine diversificarea metodelor de obținere a vaccinurilor. Astăzi există vaccinuri pentru a combate numeroase boli. Sunt în curs cercetări pentru a elabora vaccinuri împotriva mai multor boli. De curând, a fost elaborat un vaccin împotriva bolii

virale Ebola și sunt în curs cercetări pentru vaccinuri care să asigure protecție împotriva virusului imunodeficienței umane (HIV).

Vaccinul, cea mai sigură metodă de apărare împotriva bolilor contagioase grave

Rujeola (pojarul) fusese aproape eliminată în multe țări europene. Din octombrie 2016 se observă însă o revenire a rujeolei în UE/SEE, cu focare în mai multe țări (2), din cauza declinului ratei de vaccinare. Rujeola poate fi gravă sau chiar mortală. Pentru mai multe informații, vezi foaia de informare despre rujeolă. Singurul mod de protecție împotriva rujeolei este vaccinarea. Vaccinul ROR protejează împotriva rujeolei, oreionului și rujeolei. Vaccinul ROR este sigur și eficient.

Vaccinurile sunt cea mai sigură metodă de apărare împotriva bolilor contagioase grave, de multe ori mortale, așa cum este și COVID-19.

Deși oamnei de știință au ținut pasul și au găsit vaccinul împotriva mai multor boli, există un declin al îngraderii publice în vaccinare. Scepticismul populației se manifestă prin întârzierea în acceptarea vaccinării sau prin refuzul total.

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef
suplimente - Adriana Zaharia
(Informația Zilei de Duminică
și Sănătate și Frumusețe,
Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

“Viața... e frumoasă în adevăr când nădăduiești și n-o petreci zadarnic și o înfrumusețezi cu ceva... lasă la o parte răutățile, ticăloșiile și meschinăriile, treci peste dușmăniile prietenilor și prietenilor dușmanilor.” - Mihail Sadoveanu

LITERATURĂ

Petre Ispirescu, folclorist și povestitor

Petre Ispirescu s-a născut la 13 ianuarie 1830 la București, în Mahalaua Pescăria Veche, iar la 21 noiembrie 1887 a încetat din viață. Tatăl său a fost Gheorghe Ispirescu, de profesie frizer, iar mama Elena cu origini în Transilvania. Ea avea darul de a spune povești nemuritoare din latinul Ardeal, pe care copilul le asculta și le înregistra în memoria sa.

Din dicționarul “Contemporanilor” a lui Dimitrie R. Rosetti apărut în 1897 și din povestea dedusă din cărțile lui Petre Ispirescu, se desprinde concluzia că nu a făcut nici un an de școală și până la 50 de ani nu a părăsit niciodată Bucureștiul, locul său de naștere.

Petre Ispirescu nu a urmat nici un an de școală, el a fost educat de mai mulți dascăli de pe lângă unele biserici. Primul dascăl a fost preotul Nicolae de la biserica din Andricani, Mahalaua Pescăria Veche, apoi preotul – cantor Lupescu de la biserica Olteni.

Petre Ispirescu a învățat Psaltirea cu preotul George Vulcănescu de la biserica Domnița Bălașa, fiica lui Constantin Brâncoveanu.

Un amic medic și un negustor l-au învățat limba franceză. Ulterior s-a format citind cărți de la tipografiile la care a lucrat. “N-am trecut nici patru clase primare”, îi mărturisea Petre Ispirescu lui I.V. Crainic.

La vârsta de 14 ani, Petre Ispirescu a intrat ca ucenic la tipografia condusă de Z. Carcalechi, care în 1843 a editat ziarul “Vestitorul Românesc”.

După 18 ani de ucenicie, în anul 1848 Petre Ispirescu a devenit tipograf calificat.

În anul 1854, Petre Ispirescu a

părăsit tipografia lui Carcalechi, angajându-se la tipografia „Copainig”, unde se tipăreau în traducere “Atala, Paul și Virginia”, precum și lucrări de Jonathan Swift, Jean-Jacques Rousseau, Alexandre Dumas, Victor Hugo, Miguel de Cervantes.

În acea perioadă, Petre Ispirescu a depus eforturi uriașe pentru ca să citească “Fabulele” lui Jean Pierre Claris de Florian în original.

Petre Ispirescu a ajuns la închisoare

În anul 1858, în contextul dezbaterilor privind Unirea Principatelor Române, tipografia la care lucra Petre Ispirescu a acceptat să se imprime, fără a prezenta textul cenzurii, corespondența secretă a principelui Vogoride, un text extrem de util pentru unioniști. Poliția i-a arestat pe toți participanții. Petre Ispirescu a stat trei săptămâni la închisoare, pierzându-și serviciul și rămânând fără salariu. Abia după aceea, Vasile Boierescu, politician unionist și viitorul ministru de externe, i-a oferit lui Petre Ispirescu conducerea unei tipografii mai moderne, care poseda prima presă mecanică din București și imprima revista „Naționalul”. La acea tipografie a prosperat financiar și a intrat în contact cu scriitori și oameni importanți ai timpului său: Ion Ionescu de la Brad, Nicolae Filimon, Ion Ghica, Dimitrie Bolintineanu ș.a.

Primele basme

La 32 de ani, în anul 1862, Petre Ispirescu a publicat primele basme culese de el, în publicația “Țăranul Român” la îndemnul lui Nicolae

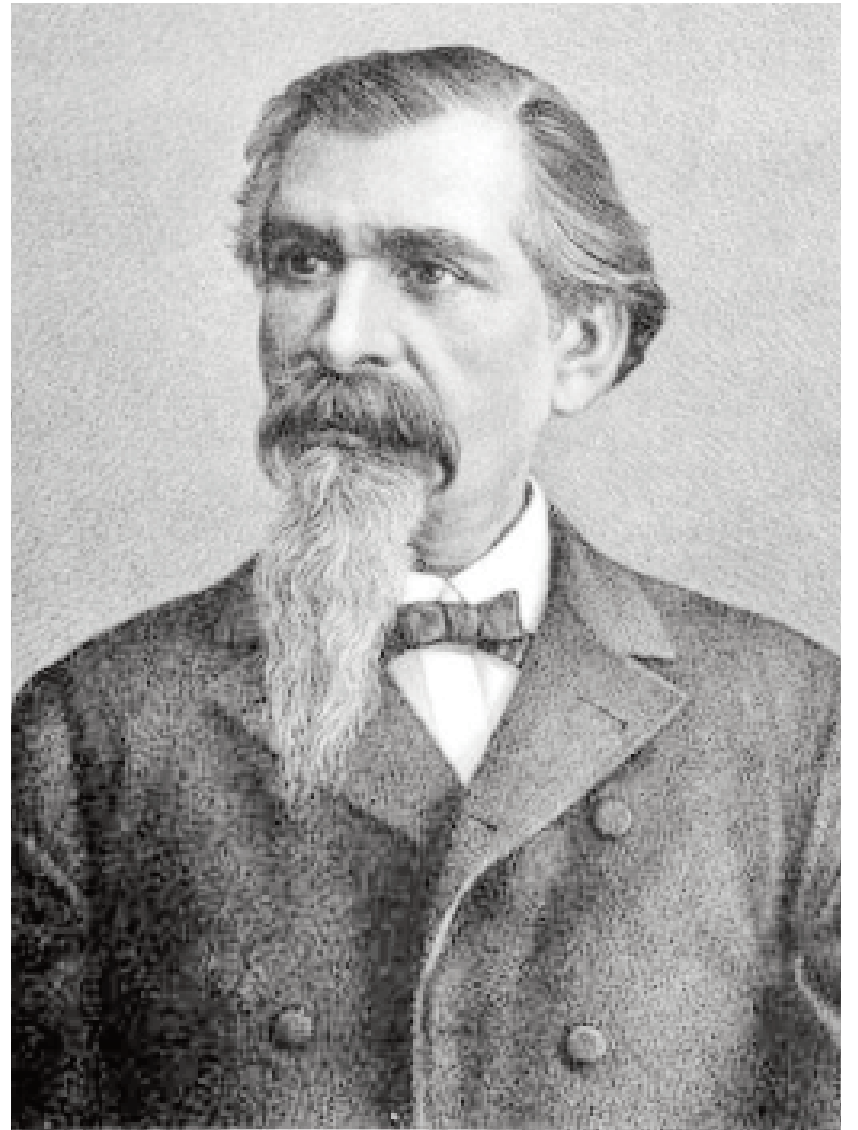
Filimon. Este vorba de basmele: “Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte”; “Prâslea cel voinic și merele de aur”; “Balaurul cu șapte capete”; “Fata de împărat și pescarul”; “Fiul vânătorului”; “Aleodor Împărat”; “Greuceanu”; “Înșiră-te mărgăritar”. Ele au fost reunite în prima sa culegere de basme.

În anul 1863, Vasile Boierescu a vândut imprimeria lui C.A. Rosetti, viitor ministru, care l-a invitat pe Petre Ispirescu să lucreze ca „director al imprimeriei”, unde se tipărea “Românul”, revistă a Partidului Național Liberal, care era în opoziție. Împreună cu Rosetti, Petre Ispirescu a participat la înființarea primei “Case de ajutor reciproc a tipografilor din România”.

Din anul 1862 până la 1866, Petre Ispirescu nu a publicat nici un basm. După abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza impusă de monstruoasa coaliție, la propunerea Ministrului de Interne Ion Ghica, Petre Ispirescu a acceptat să conducă “Imprimeria de Stat”. După o perioadă de doi ani, împreună cu alți asociați, Petre Ispirescu a înființat „Noua Tipografie”.

„Legende sau basmele românilor”

În anul 1872, Petre Ispirescu și-a reluat activitatea de publicare a basmelor cu colecția “Legende și Basmele Românilor. Ghicitori și proverburile”, cu prefața de Bogdan Petriceicu Hașdeu. După ce a rămas unic asociat al imprimeriei sale, Petre Ispirescu a denumit-o „Tipografia Academiei Române”. Activitatea sa a fost subiectul unui articol elogios scris de folcloristul evreu Moses Gaster, care a fost publicat în “Magasin für Die Literatur des Auslandes”.

În anul 1882, la îndemnul lui Vasile Alecsandri, Petre Ispirescu reunește toate basmele și legendele într-o culegere completă: „Legende sau basmele românilor”. Vasile Alecsandri îl elogiaza printr-o scrisoare convertită ulterior în prefața volumului publicat : (...) „recunoștința noastră îți este dar câștigată pentru totdeauna. Prețiosul dumitale volum trebuie să se afle în fiecare casă”.

La vârsta de 26 de ani, Petre Ispirescu s-a căsătorit cu Sevastița, fiica lui Dima Petrescu și au avut împreună 10 copii. La data de 21 noiembrie 1887, Petre Ispirescu se

stinge din viață după o congestie cerebrală suferită la masa de scris, lăsând în urma lui o operă frumoasă ca tipograf, editor, folclorist, povestitor și scriitor. Povestitor de excepțional talent mai mult decât folclorist, Petre Ispirescu joacă în literatura noastră rolul unor Grimm sau Perrault.

Bibliografie:

1. Sasu, Aurel – „Dicționarul biografic al literaturii române (A-L)”, Pitești, Editura Paralela 45, 2006

Prof. Dr. Ioan Corneanu
Ing. Mircea Pîrlea
Av. Nicolae Decse

Cum arată conacul familiei Sadoveanu?

O casă boierească din centrul orașului Galați, în care a locuit familia scriitorului Mihail Sadoveanu, este în stare avansată de degradare. De peste trei decenii clădirea a fost abandonată, iar urmările nepăsării se văd tot mai mult.

Pe strada Mihai Bravu, la numărul 30, în zona veche a orașului Galați se află o impunătoare casă boierească, aflată în suferință de mulți ani. Clădirea a fost construită în perioada interbelică, în anul 1920. Potrivit istoricilor, proprietarul conacului a fost Clemansa Drăgănescu, sora mai mică a scriitorului Mihail Sadoveanu, căsătorită cu Iancu Drăgănescu, un negustor bogat din acea vreme. „Conacul a aparținut lui Iancu Drăgănescu, un om reputat și înstărit din orașul Galați de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Avea o cultură deosebită și era fascinat de frumos. Acesta s-a căsătorit cu sora celebrului scriitor și romancier, Mihail Sadoveanu. Este vorba despre

Această casă, demnă de niște adevărați boieri, se regăsește în centrul orașului Galați

Clemansa Sadoveanu”, povestește Marius Mitrof, consilier în cadrul Direcției Județene pentru Cultură Galați.

Mihail Sadoveanu era un mare iubitor de pescuit și vânătoare.

Scriitorul venea deseori la conacul surorii sale din Galați. În saloanele de lux, membrii familiei cântau la pian și organizau adevărate serate demne de lumea bună a Galațiului din acea perioadă.

“Pădurile de pe malul Siretului ar fi fost o sursă de inspirație pentru romanul «Venea o moară pe Siret».

Mihail Sadoveanu a venit de nenumărate ori în Galați, la sora sa. Nu numai ca să o viziteze, ci ca să facă și incursiuni de vânătoare și pescuit pe malul Brateșului, al Dunării și în zona Siretului, unde obținea capturi bogate de vânat și pește”, spune Marius Mitrof.

În perioada comunistă, în casa boierească au funcționat mai multe instituții. Ultima a fost Administrația Taberelor Școlare, care a abandonat clădirea în anul 2000. De altfel, la

scurt timp după Revoluție, conacul a fost retrocedat moștenitorilor, însă clădirea a fost abandonată și lăsată să se deterioreze tot mai mult. Deși valoros din punct de vedere arhitectural, conacul familiei lui Sadoveanu nu este înscris în lista monumentelor istorice din Galați. Imobilul se află, în prezent, în stare avansată de degradare. Acoperișul este deteriorat, bucăți de tencuială s-au desprins de clădire, iar pereții sunt plini de infiltrații. În ruină se află și anexele imobilului, acolo unde locuiau cel mai probabil servitorii familiei.

Mihail Sadoveanu este cunoscut mai ales pentru romanele sale istorice și de aventuri, deși autorul a creat pagini nemuritoare despre lumea țărănească din Moldova, despre natura României și a scris, de asemenea, reportaje și pagini memorialistice. Sadoveanu a fost unul din primii colaboratori ai revistei tradiționaliste Sămănătorul, înainte de a deveni un scriitor realist și adept al curentului poporanist reprezentat de revista literară Viața Românească.

REȚETE

Florile de salcâm, un bun remediu pentru cei insomniaci irascibili și depresivi

Bogate în virtuți terapeutice, florile de salcâm pot fi recoltate în lunile mai și iunie. Vindecă o multitudine de afecțiuni, printre care depresia, irascibilitatea, insomniile, depresia, durerile de dinți, sau de cap, însă poate fi folosit cu succes și ca remediu pentru afecțiunile dermatologice.

Florile de salcâm mai fac adevărate minuni în cazul durerilor provocate de gastrite, ulcere gastrice sau duodenale, reflux gastro-esofagian, dar și în cazul arsurilor la stomac, crampelor abdominale sau constipației. Florile de salcâm fac minuni în cazul celor care sunt afectați de depresie, ori insomnii. De cele mai multe ori aceste persoane ajung să fie și irascibile. În aceste situații, este recomandat a se bea ceai din flori de salcâm, în loc de apă simplă. Maceratul de flori de salcâm este cel mai bun în lupta împotriva străilor de irascibilitate. Maceratul este simplu de

preparat. Se iau două lingurițe de flori uscate, care se lasă de seara până dimineață în 200 mililitri de apă plată. Se consumă după micul dejun, însă nu înainte de a fi filtrat.

Pentru cei care au probleme cu somnul, florile de salcâm pot fi folosite și ca ingredient principal într-o salată minune. Aceasta are doar trei ingrediente: două mere care se dau pe răzătoarea mică, două lingurițe de miere de salcâm, și trei linguri de flori mărunțite. După ce s-au amestecat toate aceste ingrediente, peste ele se toarnă cinci linguri cu apă plată caldă. Se amestecă apoi cu o lingură de lemn.

Trebuie menționat, legat de acest tratament, faptul că trebuie ținut timp de o lună, pentru a avea efecte maxime.

Durerile de cap sau de dinți pot fi prevenite cu tinctura preparată cu aceste flori

Tinctura de flori de salcâm poate fi folosită cu succes în tratarea nevralgiilor dentare. La două linguri de apă se pun trei picături de tinctură, după care se înmoaie puțină vată în soluție și se tamponează gingia cu ea.

Pentru durerile de cap, în special cele cauzate de oboseală accentuată și stres, ceaiul din flori de salcâm poate fi un remediu foarte bun. Se consumă zilnic infuzia a trei lingurițe de flori uscate.

Leac pentru multe afecțiuni dermatologice

Bolile de piele pot fi și ele tratate cu flori de salcâm. S-au semnalat foarte bune rezultate în cazul persoanelor care au avut furuncule, răni provocate prin tăiere, arsuri. Cataplasmele se aplică direct pe locul afectat, îmbibate cu miere de salcâm, și făină de grâu. Cataplasmele se schimbă la interval de cel puțin 10 ore și la cel mult 12.

Pagină realizată de Mirela Filimon

Pentru cei care au probleme cu somnul, florile de salcâm pot fi folosite și ca ingredient principal într-o salată minune. Aceasta are doar trei ingrediente: două mere care se dau pe răzătoarea mică, două lingurițe de miere de salcâm, și trei linguri de flori mărunțite. După ce s-au amestecat toate aceste ingrediente, peste ele se toarnă cinci linguri cu apă plată caldă. Se amestecă apoi cu o lingură de lemn.

Supă cremă de cașcaval în pită

Ingrediente pentru 4 porții:

700 de grame de cartofi albi
4 căței de usturoi
o cană cu lapte
4 linguri de smântână
200 de gr cașcaval afumat
pătrunjel proaspăt sau uscat
câteva felii de șuncă rumenite
sare
piper
cimbru
50 gr de unt

Mod de preparare:

Cartofii se curată și se pun la fiert în apă cu sare. Cașcavalul se taie în bucățele mici. Untul se topește încet într-un vas și se adaugă cașcavalul. Focul se ține la minim, până ce cașcavalul se topește în totalitate. Se adaugă din când în când puțin lapte și se amestecă energic de fiecare dată cu o furculiță, astfel încât compoziția să fie uniformă. Când cartofii sunt bine fierti,

aceștia se dau în blender și se fac cremă, cu o parte din apa în care au fiert. Cantitatea de apă pe care o folosiți va fi în funcție de cât de densă vreți să iasă supă. Tot acum se adaugă restul de lapte și smântâna. Amestecul de cartofi cu lapte și smântână se pune pe foc, apoi se adaugă usturoiul tocat foarte fin, iar când începe să clocească se adaugă crema de cașcaval și se omogenizează cât mai bine. Se adaugă sarea și piperul după gust, apoi se pune cimbrul uscat și pătrunjelul tocat mărunt. Supă cremă de cașcaval se toarnă apoi în pita crocantă, decupată și scobită la interior, pentru o servire de senzație. Dacă doriți, puteți decora cu felii de șuncă rumenite și cu crutoane. Se servește fierbinte, cât încă este elastic cașcavalul.

Cartofi copti în coajă cu costiță afumată

Ingrediente

4-6 cartofi mari
4-6 felii de costiță afumată
smântână fermentată
o lingură de sare grunjoasă
o lingură de pătrunjel tocat sau ceapă verde
2 linguri de untură de porc sau ulei

Mod de preparare:

În timp ce se încinge cuptorul la 200 de grade, tăiați 4 folii de aluminiu cu latura de 22-23 de cm. Cartofii se spală, apoi se ung cu untură, după care se trec bine de tot prin sarea grunjoasă. Se pot tăia în două, sau se pot lăsa întregi, după preferințe. Se împachetează frumos fiecare cartof, astfel încât să fie complet ac-

perit. Pachetele de cartofi se dau la cuptor pentru aproape o oră, timp în care pregătiți costița. Dacă preferați cartofii tăiați în două, atunci se vor coace mai repede și nu este nevoie să-i împachetați în folie. Costița se taie fâșii, sau cubulețe, după ce s-a eliminat șoricul, iar apoi se prăjesc în tigaie, până se rumenesc, însă fără niciun fel de ulei sau grăsime. Smântâna trebuie amestecată cu o lingură, până când devine omogenă. Pentru a verifica dacă sunt gătiți cartofii, aceștia pot fi înțepați cu o scobitoare. Aceasta trebuie să intre ușor, semn că sunt gata. Cartofii dezvelți din folie se așează pe farfurii, și pot fi crestați în formă de cruce, dacă nu i-ați tăiat pe lungime când i-ați băgat în cuptor. Bucățelele crocante de costiță se presară peste cartofi, apoi se toarnă deasupra smântână. În cele din urmă se presară și pătrunjelul tocat sau ceapa verde deasupra și este gata de servit.

Mușchiuleț de porc cu sos din smântână

Ingrediente:

1 kg de mușchi file de porc
2-3 felii de costiță afumată, fără os și șoric
1/2 linguriță de salvie uscată
2 linguri de unt
2 căței de usturoi
o lingură de ulei de floarea soarelui
1/2 linguriță de boia dulce
o linguriță de sare
1/2 linguriță de piper negru măcinat
1 pahar de smântână fermentată
1/2 linguriță de boia dulce

Mod de preparare:

Mușchiulețul trebuie spălat bine, apoi șters cu un prosop uscat și curat. Costița și usturoiul trebuie tăiate în fâșii subțiri. Se fac incizii fine în interiorul mușchiului, apoi se umple cu fâșiile de usturoi și costiță. Următorul pas este să vă ocupați de ames-

tecarea untului înmuiat cu salvie și condimente, iar apoi să frecăți mușchiul cu acestea. În acest timp, cuptorul se lasă la încins, la 200 de grade, iar apoi tava se stropește cu ulei, după care se așează mușchiul în ea. După ce au trecut cel mult 15 minute, temperatura trebuie redusă la 175 de grade, iar mușchiulețul lăsat la gătit încă cel mult 25 de minute. Carnea se încearcă dacă este gătită, prin înțeparea cu o scobitoare. Semnul că este gata este lichidul limpede care trebuie să țâșnească din carne. Sosul din tavă trebuie amestecat cu smântâna și se lasă la odihnit 4-5 minute. Se servește după ce s-a feliat subțire, alături de garnitura preferată de legume precum și sosul de smântână.

Poftă bună!

Sangria cu fructe de pădure

Ingrediente:

1/2 ceașcă de fructe de pădure
1 cană cu cuburi de gheață
1/2 de portocală fără sămburi și coajă
4 linguri cu miere
1/2 ceașcă cu apă minerală
1/2 lămâie fără coajă și sămburi
1/2 cană cu vin roșu la alegere

Mod de preparare:

Pentru a prepara o sangria răcoritoare la tine acasă, nu este nevoie de prea mare efort, sau de multe ingrediente. Jumătățile

de portocale și lămâie se feliază cercuri. Într-un recipient mai mare din sticlă se pun cuburile de gheață, jumătatea de ceașcă cu apă minerală și cana cu vin roșu. Peste aceste lichide se toarnă cele patru linguri cu miere, anterior dizolvate în puțină apă, se adaugă cuburile cu gheață, felii de portocală și lămâie, și în cele din urmă fructele de pădure. Va ieși o băutură răcoritoare, pe placul tuturor musafirilor.

Clasa superioară a patricienilor își confecționa îmbrăcămintea exclusiv din materiale scumpe și de import, care erau rezervate strict pentru ei. Aceste restricții au fost eliminate abia în secolul al XIX-lea, astfel că unele piese care constituiau costumele patrician au fost preluate și în portul ceangăilor și românilor din zona Săcele și Șcheii Brașovului.

CULTURĂ

Expoziția "Luxul necesar" prezintă ținutele extravagante purtate de anumite comunități

Etalarea bogăției este un fenomen întâlnit în special la anumite ocazii, prin costumele ceremoniale, dar care se manifestă cu preponderență și în palierul arhitectural. Muzeul Județean Satu Mare, în colaborare cu Muzeul de Etnografie Brașov, au deschis la Satu Mare expoziția "Luxul necesar. Statutul social și prosperitatea comunităților în mișcare".

Aceasta urmărește să explice fenomenul prin care diferite comunități au ales să scoată în evidență nivelul de bunăstare la care au ajuns. Evenimentul expozițional urmărește să reliefeze elementele identitare care definesc fiecare comunitate prezentată, precum și faptul că acestea au atins un nivel economic înalt, comparativ cu alte populații.

Este vorba despre două comunități din Șcheii Brașovului, care aveau ca în-deletnicire de bază comerțul, și anume sașii și români. Din zona Șaptesate sunt prezentați oierii mocani și ceangăii, care au avut o serie de privilegii în perioada înfloririi lor, din punct de vedere economic. Trebuie menționat faptul că patri-ciatul sășesc era cel care conducea orașele sășesti din Transilvania, care, luând drept model orașele germane, au adoptat regulamente privitoare la vestimentație, în secolele XVII și XVIII.

Clasa superioară a patricienilor își confecționa îmbrăcămintea exclusiv din materiale scumpe și de import, care erau rezervate strict pentru ei. Aceste restricții au fost eliminate abia în secolul al XIX-lea, astfel că unele piese care constituiau costumele patrician au fost preluate și în portul ceangăilor și românilor din zona Săcele și Șcheii Brașovului.

Trebuie menționat faptul că familiile princiare de peste Carpați, precum și cele boierești au manifestat o influență asupra populației din Șcheii Brașovului, în secolele XV - XIX. Acest fapt se reflectă foarte bine în alegerea anumitor piese vestimentare, în detrimentul altora. Desigur că această influență s-a reflectat și în domeniul arhitecturii, în special în domeniul alegerii culorilor, precum și utilizarea cu preponderență a anumitor simboluri.

Din zona județului Satu Mare, Muzeul de Istorie a ales să prezinte șvabii și oșenii. Aceste două comunități au depus eforturi susținute pentru a ajunge la nivelul de bunăstare dorit. Și-au construit case impresionante și gospodării, în perioade diferite de timp.

Comunitățile de haiduci din zona Careiului și din zona Hajdu-Bihar, au practicat păstoritul, însă dobândind anumite privilegii, au reușit să dezvolte comerțul cu vite în aceste zone, astfel că au mânătur turme mari spre zone din Europa, unde era o mare cerere de asemenea mărfuri.

Eforturile deosebite depuse de fiecare comunitate în parte în drumul către înăvuiere au presupus perseverență, inteligență, curaj, care de multe ori au trecut de limitele supraomenești sau de cele ale realului.

Negustorii și economii de oi români din Brașov

În secolul al XV-lea, prin ocupații precum oieritul transhumant, negoț sau cărăușie, românii din Șcheii Brașovului au atins un nivel de trai ridicat. Mai apoi, reușind să obțină favoruri și diferite privilegii de la sultani, domnitori sau țari, au lăsat de-o parte vechile în-deletniciri, astfel că au ocupat profesii precum scrip-

Costume de ceremonial sășesti Săcele, Țara Bârsei, accesorii și podoabe purtate la diferite ocazii

tor, profesor, negustor sau tălmăci.

Odată ce conexiunile dintre Țările Române și Brașov s-au adâncit, comunitatea de negustori din Șcheii Brașovului s-a dezvoltat și mai mult din punct de vedere financiar, îndeosebi începând cu secolul XVII. Mai apoi, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, această comunitate a devenit cea mai puternică în domeniul comerțului, în Transilvania.

Românii înstăriți din Șcheii purtau, cum este și firesc, așa numitele haine românești, specifice elitei ortodoxe de peste Carpați. Aceștia își accesoriizau ținutele cu podoabe specifice boierilor, dar și familiilor princiare. Câteva dintre aceste accesorii sunt laiberele din brocart, brăce cu pafale din argint aurit, nasturi din argint filigranat, maramă și cămăși din borangic, pumnași din catifea brodată cu fir de aur.

Oierii și mocanii din Șaptesate

Cea mai întâlnită în-deletnicire în rândul comunității românești din Săcele era păstoritul, astfel că localnicii acestei așezări erau cunoscuți ca "mocani". Satul Săcele făcea parte din zona Șaptesate. Aici nu erau pășuni propice pentru a se putea practica oieritul transhumant, astfel că această în-deletnicire i-a purtat în Câmpia Română, sudul Basarabiei și Moldova, precum și în Dobrogea.

În perioada secolelor XVIII și XIX, au atins un nivel ridicat de prosperitate prin comerțul cu produse din lapte, lână, țesături. Acest fapt a fost semnalat, desigur, și prin vestimentația aleasă, noua poziție economică reflectându-se cel mai bine prin bogăția materialelor, precum mătase, brocart, atlas, postav fin, toate acestea fiind accesoriizate cu piese din aur, respectiv argint.

Ceangăii din Săcele erau credincioși coroanei maghiare

Sigismund de Luxemburg i-a așezat pe ceangăi, un grup etnic maghiar, în zona Șaptesate, pentru că erau fideli Coroanei maghiare. Inițial, ei au primit terenuri, astfel că s-au ocupat cu agricultura, devenind în timp o comunitate importantă de cultivatori de legume.

Pentru că sașii din Brașov nu erau interesați de ocupații precum cărăușia, ceangăii au considerat drept potrivită această modalitate de a-și câștiga existența. Astfel, comunitatea s-a ocupat de transportul de bunuri și mărfuri din Transilvania peste Carpați. Ei ajungeau la cele mai însemnate centre comerciale din Transilvania, Austria și Ungaria.

Nivelul economic al acestei comunități atinge alte culmi la începutul secolului al XIX-lea, fiind vestiți ca și cărăuși.

Și în acest caz, situația economică a comunității s-a etalat prin vestimentație, fapt care i-a diferențiat de celelalte comunități. Vestimentația femeilor și a bărbaților a etalat luxul dobândit prin podoabe de aur și argint aurit, precum sunt acele de păr sau brăul cu pafale.

De asemenea, casele locuite de ceangăii din Săcele au căpătat alte dimensiuni, pe măsura noilor posibilități materiale, însă și interioarele acestor locuințe au suferit modificări însemnate. Este vorba, îndeosebi, despre decorarea lor cu pânouri pictate, precum și cu decorarea mobilierului cu diferite picturi.

Negustorii sași din Cetatea Brașovului

Colonizații în Brașov între anii 1204 și 1215, grupul etnic german al sașilor s-a stabilit în Transilvania începând cu secolul al XII-lea. Aceștia au avut o serie de privilegii de la regii Ungariei, astfel că au putut să desfășoare activități economice de negoț fiind lipsiți de concurența străinilor. Sașii erau organizați în bresle, și numai acestora li s-a acordat dreptul de a profesia anumite meșteșuguri sau deprinderi, astfel că aceștia au făcut repede averi însemnate. Se ocupau cu comerțul produselor pe care ei le confecționau, precum au fost blănurile, obiectele din argint sau bijuteriile din aur.

Pentru a deveni membru al uneia dintre bresle, era necesar ca acesta să fie ales din rândul conducătorilor orașelor. Ei constituiau patri-ciatul, din care făceau parte numai oamenii care aveau carte, erau educați, bogați, motive pentru care aveau și un cuvânt greu de spus în ceea ce privește administrarea Cetății, fapt discutat în Consiliul Orașenesc.

Locuințele sașilor din Cetatea Brașov

erau bogat decorate, ca semn al luxului și bogăției. Aspectul exterior impunător era etalat prin diferite stilizări ale ornamentelor.

De asemenea, portul de sărbătoare constituia un bun prilej pentru sași de a-și etala avuția, în primul rând prin podoabele din argint aurit și heftelul, care era decorat cu pietre semiprețioase. Se purta pe pieptarul din catifea brodat cu fir de aur.

Șvabii sătmăreni au fost colonizați în mai multe sate de pe teritoriul actual al județului Satu Mare

Familia nobiliară Karolyi a colonizat mai multe sate din județul Satu Mare cu șvabi, pentru a înlocui populația dispărută în timpul Răscoalei lui Ferenc Rakoczi, de la 1703 - 1711. Zona Oberschwaben din landul Baden-Württemberg, Germania, este locul de origine al strămoșilor șvabilor sătmăreni, care au sosit aici în mai multe etape, pe tot parcursul secolului XVII și începutul secolului XIX.

La momentul așezării lor aici, șvabii au întâmpinat diferite dificultăți, însă au reușit să le depășească cu bine. Au ajuns chiar la o stabilitate economică, fapt ce a dus, în timp, la bunăstare financiară, la începutul secolului XIX.

Casele șvabilor colonizați pe teritoriul actualului județ Satu Mare au atins astfel dimensiuni neobișnuit de mari pentru această zonă, iar interioarele au fost decorate cu mobilier în stil Biedermeier, amestecat cu obiecte de mobilier în stil șvăbesc.

Șvabii au primit teren agricol pe care l-au exploatat rațional astfel încât să ajungă la o bunăstare materială satisfăcătoare. Aceștia se mai ocupau cu creșterea și negoțul cailor, pe care îi vindeau armatei austro-ungare.

Expoziția Luxul necesar prezintă un interior șvăbesc, unde se poate remarca amestecul de obiecte aparținând comunității tradiționale șvăbești, cu obiecte de tip orașenesc.

Comunitățile de haiduci au devenit importante abia din secolul XVI

Cetatea Carei era păzită și apărată permanent de către haiducii regali sau cei domnești. Ei au evoluat ca și trupe războinice, fiind angajate sporadic, inițial numai în timpul unor campanii. Ținutul haiducilor, Hajdușag, este situat în nordul Câmpiei Maghiare, pe teritoriul actualului județ Hajdu-Bihar.

Comunitățile de haiduci au început să fie mai vizibile în timpul secolului al XVI-lea. Abia în secolul al XVII-lea au atins un nivel mai ridicat de bunăstare, odată cu privilegiile care li s-au acordat pentru actele de vitejie pe care le-au săvârșit, aflându-se în subordinea principilor din Transilvania Ștefan Bocskay, Sigismund Rakoczi, Gabriel Bathory și Gabriel Bethlen.

Paza și păstoria animalelor a fost una dintre ocupațiile cu care se în-deletnicea comunitatea de haiduci, aceste meserii constituind un bun prilej pentru a-și pune în valoare deprinderile militare pe care le-au dobândit. Desigur că negoțul cu vite a reprezentat o ramură economică semnificativă.

Acesta a putut înflori deoarece păstoritul turmelor a fost favorizat în special de decimarea satelor, respectiv transformarea terenurilor agricole în pășuni. De asemenea, comerțul cu vite a înflorit foarte mult datorită unei creșteri a cererii de carne pe piețele din nordul Italiei și sudul Germaniei.

Astfel, haiducii nu s-au ocupat numai de creșterea și paza vitelor, ci s-au ocupat și de negoțul cu ele, precum și de transportarea lor către vest. Practic, astfel a luat naștere o nouă pătură socială înstărită, din rândul țăranilor și micii nobilimi. Ca urmare, creșterea și comerțul vitelor a dus la o dezvoltare a vieții orașenești din zona de nord a Ungariei.

Este firesc ca și această comunitate să afișeze bunăstarea atinsă prin creșterea și comerțul cu animale, astfel încât să se diferențieze de ceilalți locuitori ai zonei.

Lucrurile confecționate din piele sau os, piesele vestimentare, uneltele folosite în gospodărie, pipele au fost obiectele care, fiind bogat decorate, au scos în evidență luxul și gradul de prosperitate atins de această comunitate.

O parte din oșeni au început să plece din țară la 1905

Oragnații în grupuri, oșenii au început să plece în străinătate în anii 1905-1906, când apar și primele emigrări documentate. La fel ca și în prezent, locuitorii unui sat obișnuiau să emigreze în același loc. Cei care au ajuns în America, au reușit să achiziționeze pământ de la consăteni, devenind astfel moșieri.

O altă modalitate prin care oșenii au ajuns la un nivel mai înalt de înăvuiere l-a reprezentat rătașul.

Aceștia mergeau la muncile grele din pădure, practic la defișări, unde erau plătiți foarte bine.

Practic, în anii 1960 au început să apară și primele modificări arhitecturale în Țara Oașului, pentru că întorcându-se acasă, oșenii și-au permis să ridice locuințe din cărămidă, bolțari, sau voioage.

Migrația din ultimii 30 de ani însă a avut un cuvânt important de spus în ceea ce privește înăvuierea locuitorilor Țării Oașului.

Deși au prestat munci grele peste hotare, și în continuare se ocupă de muncile câmpului și de construcții, satisfacția de a veni acasă și de a-și etala portul popular este de neegalat.

A consemnat **Carolina O.**

Famosul blestem al faraonilor care a devenit popular după ce arheologul Howard Carter a deschis mormântul lui Tutankhamon în noiembrie 1922 î.Hr. este doar o legendă. Din cele 58 de persoane prezente la deschiderea mormântului și sarcofagului, doar opt au murit în următorii doisprezece ani și toate din cauze rezonabile și raționale, neavând nicio legătură cu mormântul. Mitul blestemului lui Tutankhamon a început în 1923 e.n., când cea mai cunoscută scriitoare, Marie Corelli (l. 1855-1924 CE) a trimis o scrisoare revistei New York World în care cita dintr-un text antic avertizând asupra consecințelor teribile pentru orice ar fi îndrăznit să deranjeze mormintele regilor Egiptului.

Egiptul Antic, lumea faraonilor și a piramidelor

O veche civilizație din nord-estul Africii s-a dezvoltat în zonele joase de-a lungul fluviului Nil, pe suprafața actuală a statului modern Egipt. Istoria Egiptului antic se împarte într-o serie de regate stabile Vechiul Regat Egiptean, Regatul Mijlociu Egiptean și Noul Regat Egiptean separate prin perioade de instabilitate relativă cunoscute sub numele de perioade intermediare.

Egiptul a ajuns la apogeul puterii sale în timpul Noului Regat, în perioada Ramesside care rivaliza cu Imperiul Hitit, Imperiul Asirian și Imperiul Mitanni, după care a intrat într-o perioadă de declin lent. Egiptul a fost invadat și cucerit de o succesiune de puteri străine (canaaniți/hicsoși, libieni, nubieni, asirieni, babilonienii, perși, macedoneni și romani), în a treia perioadă intermediară și Perioada târzie. În urma morții lui Alexandru cel Mare, generalul acestuia Ptolemeu I Soter, s-a proclamat noul conducător al Egiptului. Dinastia Ptolemeică a condus Egiptul până în anul 30 î.Hr., când, sub domnia Cleopatrei, Egiptul a fost cucerit de romani și a devenit o provincie romană.

Scurtă istorie a Egiptului Antic

Nilul a fost un element vital regiunii de-a lungul istoriei. Lunca fertilă a Nilului a oferit oamenilor posibilitatea de a dezvolta o economie agricolă stabilă și o societate complexă, centralizată, care a devenit o piatră de temelie în istoria civilizației umane. Nomazii vânător-culegători s-au mutat în valea Nilului până la sfârșitul Pleistocenului Mijlociu în urmă cu 120 de mii de ani. Până la sfârșitul paleoliticului, climatul arid din Africa de Nord a devenit tot mai cald și uscat, forțând populația din zonă să se concentreze de-a lungul regiunii. Istoria propriu-zisă începe prin unirea sub conducerea unui singur rege, a celor două regate mai vechi, a celui din Deltă (Egiptul de Jos) și a celui din Valea Nilului (Egiptul de Sus). Apariția statului egiptean - primul stat din lume - trebuie considerată ca impusă de necesitatea imperioasă a coordonării pe întreg spațiul Văii Nilului, a sistemului de irigații și îndiguiri care aveau să domolească furia inundațiilor anuale ale fluviului și să le facă folositoare agriculturii. Popoarele primitive, care locuiau în regiunile aflate de o parte și de alta a Văii Nilului, în deșerturile arabe și libice dar și cele ce erau în Nubia, putea invada și jefui ținuturile bogate ale Egiptului.

Acești factori au impus în mod stringent constituirea statului egiptean (mai întâi două state, apoi unul singur). Amândouă regatele au avut de fapt o autonomie în tot timpul domniei faraonilor - prin particularitățile, păstrate cu grijă, ale regimului lor și prin administrațiile separate. Legătura dintre aceste două regate autonome a fost totdeauna faraonul, care era și rege al sudului și al nordului.

De altfel la moartea lor, faraonii din imperiul vechi aveau două morminte dintre care unul nu conținea mumiă defunctului rege, deci era cenotaf - dar exista un mormânt pentru Egiptul de Sud și unul pentru Egiptul de Nord pentru același faraon. De câte ori se produceau războaie, răzmerițe sau invazii străine, Egiptul avea tendința foarte netă să se despartă iarăși în cele două regate care renășteau fiecare sub alt faraon.

Se presupune că Ramses al II-lea a urcat pe tron în jurul vârstei de 24 - 25 de ani și a condus Egiptul din 1279 î.Hr până în 1213 î.Hr., domnia sa durând 66 de ani și 2 luni, conform scrierilor lui Manetho. Conform anumitor legende ar fi trăit 99 de ani, dar de fapt a trăit până la vârsta de 90 - 91 de ani

Capela templului Luxor a fost ridicată în timpul domniei faraonului Amenhotep III din dinastia a XVIII-a. Faraonul Amenophis III lasă să se clădească în timpul lui sanctuarul situat în partea sudică a templului, sala de coloane urmând să fie construită în timpul domniei faraonului Amenophis IV, când s-a renunțat la cultul lui Amon

Epoca predinastică

Acum aproximativ 7500 de ani, triburile mici, care trăiau în valea Nilului au dezvoltat o serie de culturi care au demonstrat un control ferm al agriculturii și creșterii animalelor, asupra tehnicilor de olărit și producerii obiectelor personale, cum ar fi piepteneii, brățările și colierele. Cea mai mare dintre aceste culturi timpurii a fost în Egiptul de Sus (aflat la Sud), denumită cultura Badari care, probabil, își avea originea în Deșertul de Vest, fiind cunoscută pentru ceramica de înaltă calitate, uneltele de piatră și utilizarea cuprului.

Stilul de viață al badarienilor se baza pe agricultură, pescuit și creșterea animalelor. Artefacte străine indică legături cu populații îndepărtate (până în Siria). În această perioadă apar mobila, vasele decorate, tacâmurile, pieptenele și figurinele.

Existența stratificării sociale este dedusă din descoperirea mormintelor membrilor înstăriți ai comunității într-o anumite secțiune a cimitirelor. Ritualurile funerare în epoca badariană nu diferă prea mult de cele de la Merimide și El-Omari, dar în cultura de la Nagada aceste ritualuri evoluează repede. Atunci când coliba devine dreptunghiulară în locul celei ovale sau circulare, mormântul devine și el dreptunghiular și se menține astfel în toată perioada predinastică. În același timp groapa este captușită cu

ceramica din sudul Levantului, apare în această perioadă. Folosirea pe scară largă a cuprului a devenit comună în acest timp. Procesul uscării cărămizilor la soare preluată de la sumerieni, inclusiv utilizarea arcului și pereților încastrați pentru elemente decorative au devenit populare. Concomitent cu producerea acestor bunuri culturale, un proces de unificare a societăților și orașelor din Egiptul de Sus a avut loc. În același timp, societățile din Delta Nilului, sau Egiptul de Jos au suferit, de asemenea, un proces de unificare.

Perioada vechiului Regat

Progrese majore în arhitectură, artă și tehnologie au fost făcute în timpul Vechiului Regat, alimentate de productivitatea agricolă crescută printr-o administrație centrală bine dezvoltată.

Unele dintre cele mai vechi realizări ale Egiptului, Piramidele din Giza și Sfînxul, au fost construite în timpul Vechiului Regat. Sub supravegherea vizirului, funcționarii de stat colectau taxele, coordonau proiectele de irigații pentru a îmbunătăți randamentul culturilor, organizau țăranii pentru proiectele de construcții și stabileau un sistem de justiție pentru a menține pacea și ordinea.

Împreună cu importanța tot mai crescută a administrației centrale a apărut o nouă clasă de scribi educați și oficiali. Faraonii făceau donații de pământ cultelor lor mortuare și templelor locale pentru a se asigura că aceste instituții au avut resurse pentru a se închina faraonului după moartea sa. Se crede că după cinci secole de aceste practici, puterea economică a faraonului s-a erodat și economia nu mai putea permite să sprijine o administrare centralizată mare. Pe măsură ce puterea Faraonului s-a diminuat, nomarhii locali au început să conteste supremația faraonului. Aceasta, împreună cu secetele severe, între 2200 și 2150 î.e.n., au cauzat intrarea țării într-o perioadă de 140 de ani de foamete și lupte civile cunoscute sub numele de prima perioadă intermediară.

Regină, dar și faraon, Cleopatra a VII-a

Cleopatra a VII-a Filopator a fost ultimul conducător al Regatului Ptolemeic din Egipt. Ca membru al dinastiei ptolemeilor, ea a fost descendent al fondatorului Ptolemeu I Soter, un general macedonean grec și companion al lui Alexandru cel Mare. În anul 58 î.Hr, Cleopatra și-a acompaniat tatăl, regele Ptolemeu al XII-lea, pe durata exilului la Roma după o revoltă din Egipt, care a devenit atunci un stat clientelar al Romei. Între timp, fiica sa, Berenice a IV-a a pretins tronul, dar apoi în 55 î.e.n. a fost ucisă când Ptolemeu s-a întors în Egipt cu asistență militară romană.

Când Ptolemeu a murit în anul 51 î.Hr., Cleopatra și fratele ei, Ptolemeu al XIII-lea, s-au căsătorit și au fost desemnați succesori pentru a conduce Egiptul, dar regatul a căzut într-o perioadă de război civil dintre cei doi.

În anul 48 î.Hr., învins la Bătălia de la Pharsalus de către Iulius Cezar, generalul Pompei a fugit în Egipt, sperând ca va primi sprijin de la egipteni, fiind aliat politic lui Ptolemeu al XII-lea. Dar Ptolemeu al XIII-lea a ordonat asasinarea sa.

Iulius Cezar și trupele sale au sosit la Alexandria, ocupând orașul. Cezar a încercat să facă o reconciliere dintre cei

doi frați ptolemeici pentru ca rutele dintre Egipt și Roma să fie sigure, dar a eșuat după ce Ptolemeu a văzut că termenii lui Cezar mai mult o favorizau pe sora sa Cleopatra decât pe el. Forțele lui Ptolemeu au început astfel să asedieze palatul în care se afla Cleopatra și cu Cezar. Însă Cezar a izbutit să respingă forțele inamice cu ajutorul unor întăriri din partea lui Mithridates I de Bosfor, Ptolemeu al XIII-lea a fost ucis în bătălia de pe Nil din anul 47 î.Hr., sora vitregă a Cleopatrei a fost exilată în Efes. Cezar i-a declarat pe Cleopatra și fratele ei mai mic, Ptolemeu al XIV-lea, drept conducătorii legitimi ai Egiptului. Între timp, Cezar a întreținut o relație intimă cu Cleopatra, ceea ce a dus la nașterea unui fiu, Cezarion. Cleopatra a călătorit la Roma ca regina clientelară în anii 46-44 î.e.n. la invitația lui Cezar, locuind în vila sa. Dar după asasinarea lui Cezar de către senatorii conspiratori, Cleopatra s-a întors în Egipt. L-a asasinat pe Ptolemeu al XIV-lea și l-a numit pe Cezarion drept co-rege.

În războiul civil al liberatorilor din anii 43-42 î.Hr., Cleopatra s-a alăturat triumvirilor (succesorul și nepotul lui Cezar, Octavian, Marcus Antonius și Marcus Lepidus) împotriva forțelor republicane conduse de Brutus și Cassius, asasinii lui Cezar. După ce asasinii lui Cezar au fost înfrânți și controlul asupra imperiului a fost împărțit între Augustus (în vest) și Antonius (în est), Cleopatra s-a întâlnit cu Antonius în Tarsos în anul 41 î.e.n., debutând relația lor intimă, ce a dus la nașterea lui Alexandru Helios, Cleopatra Selene a II-a și Ptolemeu Filadelfus. Acesta a executat-o pe sora sa vitregă, Arsinoe, la comanda ei, și a devenit principalul aliat al regatului ptolemeic, primind finanțări și ajutor militar de la Cleopatra în campaniile sale împotriva Imperiului Part și Regatului Armeniei.

Prin testamentul său, publicat și citit în senatul roman de către Octavian, Antonius i-a declarat pe copiii Cleopatrei și ai lui drept conducători și moștenitori ai teritoriilor aflate sub autoritatea triumviratului roman estic, ceea ce ar fi însemnat pierdere de teritorii pentru Roma. Acest act care i-a infuriat pe senatori, divorțul lui Antonius de sora lui Octavian, Octavia Minor, care a ofensat mapamondul latin, dar și căsătoria cu Cleopatra, a dus la izbucnirea unui nou și ultimul război civil al republicii romane. Octavian a intrat în război, forțând aliații lui Antonius din senatul Roman să declare război Cleopatrei. În Bătălia navală de la Actium din anul 31 î.Hr., flota navală a lui Antonius pierde în fața flotei lui Octavian, se retrage în Egipt și se sinucide. Forțele romane conduse de Octavian ocupă Egiptul, iar când Cleopatra află că avea să fie adusă prizonieră la Roma, se sinucide prin otrăvire.

Cultura și monumentele Egiptului antic au lăsat o moștenire durabilă asupra lumii. Cultul zeiței Isis, de exemplu, a devenit popular în Imperiul Roman, fiind gravată pe obeliscuri și alte relicve ce au fost transportate la Roma. Romanii, de asemenea, importau materiale de construcții din Egipt pentru a ridica structuri în stil egiptean. Deși colonizarea europeană a Egiptului a distrus o parte semnificativă a moștenirii istorice a țării, unii străini au deschis interesul pentru studiul istoriei. Napoleon, de exemplu, a inițiat primele studii în egiptologie, când a adus aproximativ 150 de oameni de știință și artiști care să studieze istoria Egiptului.

„În această mare națiune nu există decât o singură ordine, cea a poporului, a cărui putere, printr-o îmbunătățire deosebit de fericită a principiului reprezentativ, este transferată de la ei, fără a afecta în cel mai mic grad suveranitatea lor, către corpuri din propria lor creație, și persoanelor alese de ele însele, în măsura deplină necesară în scopul guvernării libere, iluminate și eficiente.” - James Monroe, în timpul celui de-al doilea discurs inaugural al președintelui, marți, 6 martie 1821.

PERSONALITĂȚI

Al cincilea președinte american, autorul doctrinei Monroe

James Monroe a fost un om de stat american, avocat, diplomat și tată fondator care a servit ca al cincilea președinte al Statelor Unite în perioada 1817-1825. Membru al Republicii Democratice-Republicane Partid, Monroe a fost ultimul președinte al dinastiei Virginia; președinția sa a coincis cu Era "Bunelor Sentimente".

Este probabil cel mai cunoscut pentru faptul că a emis Doctrina Monroe, o politică de opoziție împotriva colonialismului european din America. De asemenea, a fost guvernator al Virginiei, membru al Senatului Statelor Unite, ambasador al SUA în Franța și Marea Britanie, al șaptelea secretar de stat și al optulea secretar al războiului.

Născut într-o familie de plantatori din județul Westmoreland, Virginia, Monroe a slujit în armata continentală în timpul războiului revoluționar american. După ce a studiat dreptul sub îndrumarea lui Thomas Jefferson din 1780 până în 1783, a fost delegat la Congresul continental. În calitate de delegat la Convenția de ratificare din Virginia, Monroe s-a opus ratificării Constituției Statelor Unite. În 1790, a câștigat alegerile pentru Senat, unde a devenit lider al Partidului Democrat-Republican. A părăsit Senatul în 1794 pentru a servi ca ambasador al președintelui George Washington în Franța, dar a fost reamintit de Washington în 1796. Monroe a câștigat alegerile ca guvernator al Virginiei în 1799 și a susținut puternic candidatura lui Jefferson la alegerile prezidențiale din 1800.

Copilăria lui James Monroe

Străbunicul său patern Patrick Andrew Monroe a emigrat în America din Scoția la mijlocul secolului al XVII-lea și a făcut parte dintr-un vechi clan scoțian cunoscut sub numele de Clan Munro. În 1650 a brevetat o mare suprafață de teren în parohia Washington, județul Westmoreland, Virginia. Mama lui Monroe era fiica lui James Jones, care a imigrat din Țara Galilor și s-a stabilit în județul King George din Virginia. Jones a fost un arhitect bogat. De asemenea, printre strămoșii lui James Monroe se aflau imigranți huguenoți francezi, care au venit în Virginia în anul 1700.

La vârsta de 11 ani, Monroe s-a înscris la o școală, pe care a frecventat-o doar 11 săptămâni pe an, deoarece prezența sa era necesară la fermă. În acest timp, Monroe a legat o prietenie pe tot parcursul vieții cu un coleg de clasă mai în vârstă, John Marshall. Mama lui Monroe a murit în 1772, iar tatăl său doi ani mai târziu. Deși a moștenit proprietăți, inclusiv sclavi, de la ambii părinți, Monroe, în vârstă de 16 ani, a fost nevoit să se retragă de la școală pentru a-și întreține frații mai mici. Unchiul său matern fără copii, Joseph Jones, a devenit tatăl surogat al lui Monroe și al fraților săi. Membru al Casei de Burgheze din Virginia, Jones l-a dus pe Monroe în capitala Williamsburg, Virginia și l-a înscris la Colegiul William și Mary. Jones l-a prezentat pe Monroe unor virginieni importanți precum Thomas Jefferson, Patrick Henry și George Washington. În

1774, opoziția față de guvernul britanic a crescut în cele treisprezece colonii ca reacție la „actele intolerabile”, iar Virginia a trimis o delegație la primul congres continental. Monroe s-a implicat în opoziția față de lordul Dunmore, guvernatorul colonial al Virginiei, și a luat parte la asaltul Palatului Guvernatorului.

Carierea politică

Monroe a fost ales în Camera Delegațiilor din Virginia în anul 1782. După ce a servit în Consiliul Executiv al Virginiei, a fost ales în Congresul Confederației în noiembrie 1783 și a servit la Annapolis până când Congresul s-a convocat la Trenton, New Jersey în iunie 1784. El a slujit trei ani până când s-a retras în cele din urmă din acel birou prin regula rotației. În acel moment, guvernul se întrunea în capitala temporară a New York-ului. În 1784, Monroe a întreprins o călătorie extinsă prin vestul New York-ului și Pennsylvania pentru a inspecta condițiile din nord-vest. Turneul l-a convins că Statele Unite trebuie să facă presiuni asupra Marii Britanii să-și abandoneze posturile din regiune și să își asume controlul asupra Nord-Vestului. În timp ce slujea în Congres, Monroe a devenit un avocat al expansiunii occidentale și a jucat un rol cheie în redactarea și adoptarea Ordonanței de Nord-Vest.

Ordonanța a creat Teritoriul de Nord-Vest, asigurând administrarea federală a teritoriilor din vestul Pennsylvania și nordul râului Ohio. În această perioadă, Jefferson a continuat să servească drept mentor pentru Monroe și, la cererea lui Jefferson, s-a împrietenit cu un alt virginian proeminent, James Madison.

Monroe a demisionat din Congres în 1786 pentru a se concentra asupra carierei sale juridice și a devenit avocat pentru stat. În 1787, Monroe a câștigat alegerile pentru un alt mandat în Casa Delegațiilor din Virginia. Deși devenise deschis în dorința sa de a reforma articolele, nu a putut participa la Convenția de la Philadelphia din cauza obligațiilor sale de muncă.

În 1788, Monroe a devenit delegat la Convenția de ratificare din Virginia.

În Virginia, lupta pentru ratificarea Constituției propuse a implicat mai mult decât o simplă ciocnire între federaliști și antifederaliști.

Virginienii au avut un spectru complet de opinii despre meritele schimbării propuse în guvernul național. Washington și Madison erau susținători de frunte; Patrick Henry și George Mason erau adversari de frunte.

Cei care au deținut calea de mijloc în lupta ideologică au devenit figuri centrale. Conduși de Monroe și Edmund Pendleton, acești „federaliști care sunt în favoarea amendamentelor”, au criticat absența unei decizii de drepturi și s-au îngrijorat de cedarea puterilor de impozitare guvernului central.

După ce Madison s-a răzgândit și a promis că va adopta un proiect de lege, convenția de la Virginia a ratificat constituția printr-un vot restrâns, deși Monroe însuși a votat împotriva ei. Virginia a fost al zecelea stat care a ratificat Constituția și toate cele treisprezece state au ratificat în cele din urmă documentul.

James Monroe în calitate de președinte ale Statelor Unite ale Americii

Președinția lui James Monroe a început la 4 martie 1817, când James Monroe a fost inaugurat în funcția de președinte al Statelor Unite și s-a încheiat la 4 martie 1825. Monroe, al cincilea președinte al Statelor Unite, a preluat funcția după ce a câștigat alegerile prezidențiale din 1816 cu o marjă covârșitoare asupra federalistului Rufus King. Aceste alegeri au fost ultimele în care federaliștii au avut un candidat la președinție, iar Monroe a fost fără opoziție la alegerile prezidențiale din 1820. Membru al Partidului Democrat-Republican, Monroe a fost succedat de secretarul de stat John Quincy Adams.

Monroe a căutat să elimine partidele politice, iar Partidul Federalist a dispărut ca instituție națională în timpul președinției sale.

De asemenea, democrat-republicanii au încetat să mai funcționeze ca un partid politic unificat, iar perioada în care Monroe a ocupat funcția de președinte este adesea denumită „Era sentimentelor bune” din cauza lipsei conflictului partizan. Pe plan intern, Monroe s-a confruntat cu panica din 1819, prima recesiune majoră din Statele Unite de la ratificarea Constituției. El a susținut numeroase proiecte de infrastructură finanțate de federal, dar a respins alte proiecte din cauza preocupărilor constituționale. Monroe a sprijinit Compromisul Missouri, care a admis Missouri ca stat sclav, dar a exclus sclavia în teritoriile rămase la nord de paralela 36° 30' nord.

În politica externă, Monroe și secretarul de stat Adams au achiziționat Florida de Est din Spania cu Tratatul Adams-Onis, realizând un obiectiv pe termen lung al lui Monroe și al predecesorilor săi. Ajuns după Primul Război Seminole, Tratatul Adams-Onis a consolidat, de asemenea, controlul SUA asupra vestului Floridei, a stabilit frontiera de vest a Statelor Unite și a inclus cesiunea revendicărilor Spaniei asupra țării Oregon. Administrația Monroe a ajuns, de asemenea, la două tratate cu Marea Britanie, marcând o apropiere între cele două țări după războiul din 1812.

Tratatul Rush-Bagot a demilitarizat granița SUA cu America de Nord britanică, în timp ce Tratatul din 1818 a soluționat unele litigii la frontieră și a prevăzut așezare comună a țării Oregon. Monroe a fost profund simpatizant cu mișcările revoluționare din America Latină și s-a opus influenței europene din regiune. În 1823, Monroe a promulgat Doctrina Monroe, care a declarat că SUA vor rămâne neutre în afacerile europene, dar nu vor accepta noua colonizare a Americii Latine de către puterile europene.

La alegerile prezidențiale din 1824, patru membri ai Partidului Democrat-Republican au încercat să-l succedă pe Monroe, care a rămas neutru printre candidații.

Adams a ieșit învingătorul generalului Andrew Jackson și al secretarului de trezorerie William H. Crawford la alegeri contingente. Sondajele istoricilor și politologilor au clasat în general Monroe drept președinte peste medie.

Monroe a prezidat o perioadă în care Statele Unite au început să se îndepărteze de afacerile europene și de problemele interne. În timpul președinției sale, Statele Unite au rezolvat multe dintre problemele de frontieră de lungă durată printr-o acomodare cu Marea Britanie și prin achiziția peninsulei Florida

Ce anume a presupus doctrina Monroe?

Doctrina Monroe a fost o politică a Statelor Unite care s-a opus colonialismului european din America. Acesta a susținut că orice intervenție în politica Americii de către puterile străine este un act potențial ostil împotriva Statelor Unite. A început în 1823; cu toate acestea, termenul „Doctrină Monroe” în sine nu a fost inventat până în 1850.

Doctrina Monroe a fost emisă la 2 decembrie 1823, într-un moment în care aproape toate coloniile latino-americane din Spania obținuseră sau erau pe punctul de a obține independența față de imperiile spaniole. Acesta a afirmat că eforturile ulterioare ale diferitelor state europene de a prelua controlul asupra oricărui stat independent din America vor fi privite ca „manifestarea unei dispoziții neprietenoase față de Statele Unite”. În același timp, doctrina a menționat că SUA ar recunoaște și nu va interfera cu coloniile europene existente și nici nu se va amesteca în afacerile interne ale țărilor europene.

Președintele James Monroe a prezentat prima dată doctrina în timpul celui de-al șaptelea discurs anual al Congresului privind starea Uniunii. Doctrina a afirmat că Lumea Nouă și Lumea Veche ar trebui să rămână sfere de influență distincte. Separarea a avut ca scop evitarea situațiilor care ar putea face din Lumea Nouă un câmp de luptă pentru puterile Lumii Vechi, astfel încât SUA să-și exercite influența netulburată.

Până la sfârșitul secolului al XIX-lea, declarația lui Monroe a fost văzută ca un moment definitoriu în politica externă a Statelor Unite și unul dintre cele mai vechi principii ale sale. Intenția și impactul doctrinei au persistat mai mult de un secol, cu doar mici variații, și vor fi invocate de mulți oameni de stat americani și de mai mulți președinți americani, inclusiv Ulysses S. Grant, Theodore Roosevelt, John F. Kennedy și Ronald Reagan.

După 1898, Doctrina Monroe a fost reinterpretată în termeni de multilateralism și neintervenție de către avocații și intelectualii din America Latină. În 1933, sub președintele Franklin D. Roosevelt, SUA au mers împreună cu această nouă reinterpretare, în special în ceea ce privește Organizația Statelor Americane.

Retragerea din viața publică

După ce și-a încheiat președinția, la 4 martie 1825, James Monroe a locuit la Monroe Hill, ceea ce este acum inclus în terenul Universității din Virginia. A slujit în Consiliul de vizitatori al universității sub Jefferson și sub al doilea rector James Madison, ambii foști președinți, aproape până la moartea sa. El și soția sa au locuit la Oak Hill, în Aldie, Virginia, până la moartea lui Elizabeth, la vârsta de 62 de ani, la 23 septembrie 1830. În august 1825, Monroii îi primiseră pe oaspeții marchizului de Lafayette și președintelui John Quincy Adams.

Monroe a suportat multe datorii nelichidate în anii de viață publică. El și-a vândut plantația Highland. Acum este deținut de alma mater al său, Colegiul William și Mary, care l-a deschis publicului ca sit istoric. De-a lungul vieții sale, a fost insolubil din punct de vedere financiar, lucru agravat de starea de sănătate precară a soției sale.

Monroe a fost ales delegat la Convenția constituțională din Virginia din 1829-1830. El a fost unul dintre cei patru delegați aleși din districtul senatorial alcătuit din districtul său natal Loudoun și județul Fairfax.

În octombrie 1829, el a fost ales de convenție pentru a ocupa funcția de ofițer de președinte, până când sănătatea sa lipsită i-a cerut să se retragă pe 8 decembrie, după care Philip P. Barbour din Orange County a fost ales președinte.

Sănătatea lui Monroe a început să eșueze încet până la sfârșitul anilor 1820.

La 4 iulie 1831, Monroe a murit la 73 de ani din cauza insuficienței cardiace și a tuberculozei, devenind astfel al treilea președinte care a murit de Ziua Independenței. Moartea sa a venit la 55 de ani după ce a fost proclamată Declarația de Independență a Statelor Unite și la cinci ani după moartea lui John Adams și Thomas Jefferson.

Ultimele sale cuvinte au fost: „Regret că ar trebui să părăsesc lumea asta fără să-o mai privesc”. Monroe a fost îngropat inițial în New York la seiful familiei Gouverneur din cimitirul de marmură din New York. 27 de ani mai târziu, în 1858, trupul său a fost reingropat la President's Circle din cimitirul de la Hollywood din Richmond, Virginia. Mormântul James Monroe este un reper istoric național al SUA.

Raluca D.

Programul Campionatului European de fotbal EURO 2020

Campionatul European de fotbal, Euro 2020 a început vineri, 11 iunie, pe stadionul Olimpic din Roma, Italia. Turneul final, care era programat să se dispute inițial anul trecut, are în luptă pentru marele trofeu 24 de naționale. Din păcate nu și România, chiar dacă găzduim patru meciuri pe Arena Națională.

Este un campionat european inedit, pentru că se desfășoară în mai multe țări, din părți diferite ale bătrânului continent. EURO 2020, ediție aniversară, care celebrează 60 de ani de la primul Campionat European, se va desfășura în perioada 11 iunie - 11 iulie 2021. Competiția este găzduită, în premieră, de 11 orașe: București (România), Baku (Azerbaidjan), Copenhaga

Stadionul Wembley din Anglia, locul în care se va ridica mult râvnitul trofeu în seara de 11 iulie

(Danemarca), Londra (Anglia), Munchen (Germania), Budapesta (Ungaria), Roma (Italia), Amsterdam (Olanda), Sankt Petersburg (Rusia), Glasgow (Scoția), Sevilla (Spania).

Meciuri se vor disputa și pe stadioanele: Sevilla (La Cartuja), Londra (Wembley), Glasgow (Hampden Park), Munchen (Allianz Arena), Amsterdam (Johan Cruyff Arena), Copenhaga (Parken Stadium), Roma (Stadio Olimpico), Budapesta (Puskas Arena), Sankt Petersburg (Gazprom Arena), Baku (Olympic Stadium).

Echipele favorite la câștigarea marelui trofeu sunt: Franța, Anglia, Belgia, Spania și Germania. Dar orice este posibil în fotbal. Amintim că Portugalia este campioana en-titre a Europei.

- **Grupa A (meciuri desfășurate la Roma și Baku):** Turcia, Italia, Țara Galilor, Elveția
- **Grupa B (Copenhaga și Sankt Petersburg):** Danemarca, Finlanda, Belgia, Rusia
- **Grupa C (Amsterdam și București):** Olanda, Ucraina, Austria, Macedonia de Nord
- **Grupa D (Londra și Glasgow):** Anglia, Croația, Scoția, Cehia
- **Grupa E (Sevilla și Sankt Petersburg):** Spania, Suedia, Polonia, Slovacia
- **Grupa F (Munchen și Budapesta):** Ungaria, Portugalia, Franța, Germania

Vineri, 11 iunie

- Turcia - Italia (22:00, Roma, Grupa A)

Sâmbătă, 12 iunie

- Țara Galilor - Elveția (16:00, Baku, Grupa A)
- Danemarca - Finlanda (19:00, Copenhaga, Grupa B)
- Belgia - Rusia (22:00, St. Petersburg, Grupa B)

Duminică, 13 iunie

- Anglia - Croația (16:00, Londra, Grupa D)
- Austria - Macedonia de Nord (19:00, București, Grupa C)
- Olanda - Ucraina (22:00, Amsterdam, Grupa C)

Luni, 14 iunie

- Scoția - Cehia (16:00, Glasgow, Grupa D)
- Polonia - Slovacia (19:00, St. Petersburg, Grupa E)
- Spania - Suedia (22:00, Sevilla, Grupa E)

Marti, 15 iunie

- Ungaria - Portugalia (19:00, Budapesta, Grupa F)
- Franța - Germania (22:00, Munchen, Grupa F)

Miercuri, 16 iunie

- Finlanda - Rusia (16:00, St. Petersburg, Grupa B)
- Turcia - Țara Galilor (19:00, Baku, Grupa A)
- Italia - Elveția (22:00, Roma, Grupa A)

Joi, 17 iunie

- Ucraina - Macedonia de Nord (16:00, București, Grupa C)
- Danemarca - Belgia (19:00, Copenhaga, Grupa B)
- Olanda - Austria (22:00, Amsterdam, Grupa C)

Vineri, 18 iunie

- Suedia - Slovacia (16:00, St. Petersburg, Grupa E)
- Croația - Cehia (19:00, Glasgow, Grupa D)
- Anglia - Scoția (22:00, Londra, Grupa D)

Sâmbătă, 19 mai

- Ungaria - Franța (16:00, Budapesta, Grupa F)
- Portugalia - Germania (19:00, München, Grupa F)
- Spania - Polonia (22:00, Sevilla, Grupa E)

Duminică, 20 iunie

- Italia - Țara Galilor (19:00, Roma, Grupa A)
- Elveția - Turcia (19:00, Baku, Grupa A)

Luni, 21 iunie

- Macedonia de Nord - Olanda (19:00, Amsterdam, Grupa C)
- Ucraina - Austria (19:00, București, Grupa C)
- Rusia - Danemarca (22:00, Copenhaga, Grupa B)
- Finlanda - Belgia (22:00, St. Petersburg, Grupa B)

Marti, 22 iunie

- Cehia - Anglia (22:00, Londra, Grupa D)
- Croația - Scoția (22:00, Glasgow, Grupa D)

Miercuri, 23 iunie

- Slovacia - Spania (19:00, Sevilla, Grupa E)
- Suedia - Polonia (19:00, St. Petersburg, Grupa E)
- Germania - Ungaria (22:00, Munchen, Grupa F)
- Portugalia - Franța (22:00, Budapesta, Grupa F)

OPTIMI

Sâmbătă, 26 iunie

- 1: 2A - 2B (19:00, Amsterdam)
- 2: 1A - 2C (21:00, Londra)

Luni, 28 iunie

- 5: 2D - 2E (19:00, Copenhaga)
- 6: 1F - 3A/B/C (22:00, București)

Duminică, 27 iunie

- 3: 1C - 3D/E/F (19:00, Budapesta)
- 4: 1B - 3A/D/E/F (22:00, Sevilla)

Marti, 29 iunie

- 7: 1D - 2F (19:00, Londra)
- 8: 1E - 3A/B/C/D (22:00, Glasgow)

SFERTURI

Vineri, 2 iulie

- sfert 1: optimi 6 - optimi 5 (19:00, St. Petersburg)
- sfert 2: optimi 4 - optimi 2 (22:00, Munchen)

Sâmbătă, 3 iulie

- sfert 3: optimi 3 - optimi 1 (19:00, Baku)
- sfert 4: optimi 8 - optimi 7 (22:00, Roma)

SEMIFINALE

Marti, 6 iulie

- semifinala 1: sfert 2 - sfert 1 (22:00, Londra)

Miercuri, 7 iulie

- semifinala 2: sfert 4 - sfert 3 (22:00, Londra)

FINALA

Duminică, 11 iulie (22:00, Londra)